UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmma Totivs Theologiæ S. Thomæ Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Svpplementvm Tertiæ Partis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romae, 1619

Vtrum vir & vxor in causa diuortij possint ad paria iudicari? 4

urn:nbn:de:hbz:466:1-38817

Visual Library

cohabitare ei : nec tamen eſt ſimile , quia tunc ex adulterio non ſolum procedebatur ad diuortium, ſed vlterius ad lapidationem , non autem nunc quando agitur iudicio Eccleſiæ.

in corp. art. Ad tertium patet ſolutio ex dictis *.

Ad quartum dicendum, quòd quandoque vir vxorem ſuſpectã de adulterio habens, ei inſidiatur vt deprehendere poſsit eam cum teſtibus in crimine fornicationis , & ſic poteſt ad accuſationem procedere. Et præterea, ſi de facto ipſo non conſtat, poſſunt eſſe violentæ ſuſpiciones fornicationis , quibus probatis videtur fornicatio probata eſſe: vt ſi inueniatur ſolus cũ ſola horis & locis ſuſpectis, & nudus cũ nuda.

Ad quintum dicendũ, quòd maritus poteſt accuſare vxorem de adulterio dupliciter. Vno modo, ad thori ſeparationem corã iudice ſpirituali: & tunc inſcriptio non debet fieri cũ obligatione ad * legẽ talionis, quia ſic vir conſequeretur intentum ſuum, vt probat obiectio. Alio modo, ad punitionẽ criminis in iudicio ſeculari: & ſic oportet quod præcedat inſcriptio, p quã ad pœnã talionis ſe obliget, ſi in probatione defecerit. ** Al. pœnam.*

Ad ſextum dicendum, quòd ſicut Decret. dicit, tribus modis in criminibus procedi poteſt . Primo, per inquiſitionem, quam debet præcedere clamoſa inſinuatio, quæ locum accuſationis tenet . Secundo, per accuſationem, quã debet præcedere legitima inſcriptio . Tertio, per denuntiationem, quam debet præcedere fraterna correptio. Verbum ergo Domini intelligitur , quando agitur per viam denuntiationis, non quando agitur per viam accuſationis : quia tunc non agitur ſolum ad correctionem delinquentis, ſed ad punitionem propter bonum commune conſeruandum, quod iuſtitia deficiente periret.

ARTIC. IV.

Vtrum vir & vxor in cauſa diuortij poſsint ad paria iudicari?

258 AD quartum ſic proceditur . Videtur, quòd vir & vxor non debeant in cauſa diuortij ad paria iudicari.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

dicari. Diuortium enim tenetur in lege noua loco repudij, quod erat in lege veteri, vt patet Matth. 5. Sed in repudio vir & vxor non iudicabantur ad paria: quia vir poterat repudiare vxorem, & non è conuerſo. Ergo nec in diuortio debent ad paria iudicari.

¶ 2 Præterea, Plus eſt contra legem naturæ, quòd vxor plures viros habeat, quàm quòd vir plures mulieres: vnde hoc quandoque licuit, illud vero numquam. Ergo plus peccat mulier in adulterio quàm vir: & ita non debent ad paria iudicari.

¶ 3 Præterea, Vbi eſt maius nocumentum proximi, ibi eſt maius peccatum. Sed plus nocet vxor adultera viro, quam vir adulter vxori: quia * adulterium vxoris facit incertitudinem prolis: non autem adulterium viri. Ergo maius eſt peccatum vxoris: & ſic non debent ad paria iudicari.

ar. 3. huius quæſt. in fin.

¶ 4 Præterea, Diuortium inducitur ad crimen adulterij corrigendum. Sed magis pertinet ad virum, qui eſt caput mulieris (vt dicitur 1. Cor. 11.) corrigere vxorem, quàm è conuerſo. Ergo non debent in repudio ad paria iudicari, ſed vir debet eſſe melioris conditionis.

SED contra, Videtur, quòd in hoc vxor debeat eſſe melioris conditionis. Quia quanto eſt maior fragilitas in peccante, tanto magis eſt peccatum venia dignum. Sed in mulieribus eſt maior fragilitas, quàm in viris; ratione cuius dicit Chryſ. † quòd propria paſſio mulierum eſt luxuria. Et Philoſ.* dicit in 7. Eth. quod mulieres non dicuntur continentes, proprie loquendo, propter facilem inclinationem ad concupiſcentias: quia nec bruta animalia poſſunt continere propter hoc, quòd non habent aliquid quod concupiſcentijs obuiare poſſit. Ergo mulieribus in pœna diuortij deberet magis parci.

hom. 86. in Ioan. circa fin. to. 3. Et homil. 40 in Matt. in opere imperfecto, to. 2.
** lib. 7. eth. c. 5.*

¶ Præterea, Vir ponitur caput mulieris vt ipſam corrigat. Ergo magis peccat, quàm mulier, & ſic debet magis puniri.

RESPONDEO dicendũ, quòd in cauſa diuortij vir

& vxor

& vxor ad paria iudicantur, vt idem ſit licitum & illicitum vni, quod alteri. Non tamen pariter iudicatur ad illa: quia cauſa diuortij eſt maior in vno, quam in alio, cum tamen in vtroque ſit ſufficiens cauſa ad diuortium. Diuortium enim pœna eſt adulterij, in quantum eſt contra matrimonij bona. Quantum autem ad bonum fidei, ad quam coniuges æqualiter ſibi inuicem tenentur, tantum peccat contra matrimonium, adulterium vnius, ſicut adulterium alterius: & hæc cauſa, in vtroque ſufficit ad diuortium. Sed quantum ad bonum prolis, plus peccat adulterium vxoris, quàm viri; & ideò maior eſt cauſa diuortij in vxore, quàm in viro. Et ſic ad æqualia, ſed non ex æquali cauſa obligantur: nec tamen iniuſte, quia in vtroque eſt cauſa ſufficiens ad hanc pœnam; ſicut eſt etiã de duobus, qui damnantur ad eiuſdem mortis pœnam, quamuis alius altero grauius peccauerit.

** inf. q. 67. ar. 6.*

Ad primum ergo dicendum, quòd * repudium non permittebatur niſi ad euitandum homicidium: & quia in viris magis erat de hoc periculum, quàm in mulieribus: ideò viro per libellum repudij, permittebatur dimittere vxorem, non autem è conuerſo.

Aug. de bono coniug. c. 7. to 6.

in corp. art.

Ad ſecundum Et tertium dicendum, quòd rationes illæ procedunt, ſecundum quod in comparatione ad bonum prolis maior ſit cauſa diuortij in vxore adultera, quàm in viro: non tamen ſequitur, quòd non iudicentur ad paria, vt ex dictis * patet.

Ad quartum dicendum, quòd quamuis vir ſit caput mulieris quaſi gubernator, non tamen quaſi iudex ipſius: ſicut nec è conuerſo. Et ideò in eis, quæ per iudicium facienda ſunt, non plus poteſt vir in vxorem, quàm è conuerſo.

Ad quintum dicendum, quòd in adulterio inuenitur de ratione peccati idem quod eſt in fornicatione ſimplici, & adhuc plus quod magis grauat, ſcilicet matrimonij læſio. Si ergo conſideretur id quod eſt commune adulterio & fornicationi, peccatum viri & mulieris ſe habent vt excedentia & exceſſa: quia in

mulie-

muliere eſt plus de humore; & ideò ſunt magis durabiles à concupiſcentijs : ſed in viro eſt plus de calore, qui concupiſcentiam excitat. Sed tamen ſimpliciter loquendo, cæteris paribus, vir in ſimplici fornicatione plus peccat, quàm mulier: quia plus habet de rationis bono, quod præualet quibuſlibet motibus corporalium paſſionum. Sed quantum ad læſionem matrimonij, quam adulterium fornicationi addit, ex qua diuortium cauſat, plus peccat mulier, quàm vir, ut ex dictis * patet. Et quia hoc eſt grauius quam ſimplex fornicatio: ideò ſimpliciter loquendo, plus peccat mulier adultera, quàm vir adulter, cæteris paribus.

in corp. art.

Ad ſextum dicendum, quòd quamuis regimen, quod datur viro in mulierem, ſit quædam circumſtãtia aggrauans; tamen ex illa circumſtantia, quæ in aliam ſpeciem trahit, magis aggrauatur peccatum, ſcilicet ex læſione matrimonij, quæ trahit ad ſpeciem iniuſtitiæ in hoc, quòd furtiue aliena proles ſubmittitur.

ARTIC. V.

Vtrum poſt diuortium vir alteri nubere poſsit? 259

AD quintum ſic proceditur. Videtur, quòd poſt diuortium vir alteri nubere poſſit. Nullus enim tenetur ad perpetuam continentiam. Sed vir tenetur in aliquo caſu vxorem fornicantem à ſe in perpetuum ſeparare, vt patet ex dictis *. Ergo videtur, quòd ad minus in tali caſu alteram ducere poſſit.

ar. 2. huius quæſt.

¶ 2 Præterea, Peccanti non eſt danda maius occaſio peccandi. Sed, ſi ei qui propter culpam fornicationis dimittitur, non licet aliam copulam quærere, datur ſibi maior occaſio peccandi: non enim eſt probabile, quòd qui in matrimonio non continuit, poſtea continere poſſit. Ergo videtur, quòd liceat ei ad aliam copulam tranſire.

Aug. li. 2 de adult. coniug c. 5. 9. 21. 22. & li. 1. ca. 11. 12. & 22

¶ 3 Præterea, Vxor non tenetur viro niſi ad debitum reddendum & cohabitationem. Sed per diuortium ab vtroque abſoluitur. Ergo ſoluta eſt à lege viri.